

هو الجميل

عنوان پژوهش:

تاریخچه هنر تذهیب

نام استاد:

نام پژوهشگر:

دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته پژوهش هنر
ورودی 88

مقدمه

سپاس خداوندي را که منشاء حسن و جمال و زیبایی است و موهبت درك و احساس آن را به بشر عطا فرمود و انسان را در فهم و کشف حسن جمالش سزاوار نمود. آن خالق منان گوشه ای از زیبایی های عرش را برای مشاهده بندگان صالح خویش مهیا ساخت و جلوه هایی از آن ملکوت زیبا را به فرش کشید و منظري از رخ پرحسن و جمال خویش را برای آرامش دل انسان ها به دست هنرمندان سالکش متجلي نمود.

این همه نقش می و عکس مخالف که نمود

يك فروغ

رخ ساقی است که در جام افتاد

این جلوه های جمال که به جان حقیقت جوی آدمی نشاط و طربی ژرف می بخشد و عقل و حواس او را به شادمانی جاودانه معطوف می سازد، سبب کشش به سوی حقایق زیبا و عالم ملکوت می شود تا روح انسان از قید ظلمات دنیا رهایی یابد و به انوار عالم قدس آشنا گردد.

هنرمندان مؤمن برای کشف بیش تر این زیبایی ها و ابداع آثار جاودان بشري رنج و مشقت این راه طولانی را بر خود هموار نموده و میراثی گران بها برای بشر به جای نهاده اند. از جمله این هنرها می توان تذهیب را بر شمرد که با نقوش مجرد در الواح روح نواز و دل انگیز قرآنی در معاشرت با خوش نویسی، صفحاتی را رقم زده اند که یادآور معانی باطنی و لطیف قرآنی است. این هنر مقدس همچنین در معاشرت با نگارگری، به دست استادان مجرب با اندیشه های حکیمانه، ترکیبی از معنا و صورت زیبا را به دست داده است. در هنرهای صناعی نیز همچون نقش فرش و نقش کا شی و غیره نیز به کار گرفته شده که هر يك از این جلوه ها در مقام عملکردشان در زندگی انسان مجموعه ای از زندگی ای روحانی و زیبا را به نمایش می گذارند.

متأسفانه در عصر غرب زندگی و دوری از فرهنگ و سنن اسلامی، این ویژگی ها به فراموشی سپرده شد و امروزه جز پوسته ای بی معنا، برداشت دیگری از این هنر مقدس نمی شود و لذا آن ها را صرفاً هنر تزیینی همچون همه

هنرهای تزئینی دیگر بر می‌شمرند و آن را قابل تحقیق و تفحص ندانسته و زحمت مطالعه پیرامون حکمت یا تاریخ یا طرق آموزش آن را به خود نداده‌اند. با توجه به این مشکلات، دستیابی به قوانینی که در گذشته در خصوص هنرهای سنتی وجود داشته، کاری مشکل، به نظر می‌رسد. همت بیگانگان نیز همواره بر آن بوده که با هجوم همه جانبه به مآثر قدیم، سبب قطع ارتباط فرهنگی و هنری ما با گذشته شوند. از طرفی، تا پیش از انقلاب اسلامی آن چه از منابع هنری قدیم از تاخت و تازها و تاراج‌ها باقی مانده بود، به دست استعمارگران قدیم و جدید به یغما برده شد که در انبار احتکار میراث ملی کشورهای بیگانه مخفی مانده است. از همین رو گرچه از قوانین موجود در هنرهای سنتی منابع مکتوبی باقی نمانده، اما مسلم است که شیوه‌های اجرای این آثار در گذشته قانونمند بوده‌اند.